

**पाणलोट विकास कार्यक्रमाच्या
नियोजनामध्ये व निवडपद्धतीमध्ये
महिलांना सहभागी करण्याबाबत.**

महाराष्ट्र शासन
शासन परिपत्रक क्रमांक: पजवि १०१०/प्रक्र ३८/जल-२०
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक: १७ जून २०१०.

परिपत्रक

केंद्र शासनाच्या ग्रामीण विकास मंत्रालयाने एकात्मिक पडिक जमीन विकास कार्यक्रमांमध्ये Study of Benefit Sensitivity in respect of Integrated Wasteland Development Programme (IWDP) संदर्भात अहवाल पाठविला आहे.

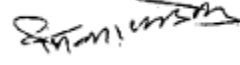
२ अहवालामधील एक निष्कर्ष हा आहे की कार्यक्रमाचे नियोजनामध्ये, कामे निवडतांना, प्रशिक्षण देतांना महिलांचा समावेश अत्यल्प आहे. एकात्मिक पडिक जमीन विकास कार्यक्रमाकरीता ३१ डिसेंबर, २०१२ पर्यंतचा कालावधी केंद्रशासनाने दिला आहे. तरी या उणीवा दूर करण्यात येतील याची दक्षता सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, तथा अध्यक्ष जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा तसेच, संचालक सामाजिक वनीकरण यांनी घ्यावी.

३. या व्यतिरिक्त केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक पाणलोट व्यवस्थापन कार्यक्रम, नाबार्ड सहाय्यित (आरआयडिएफ) मेगा पाणलोट कार्यक्रम हे दोन प्रमुख कार्यक्रम २००९-१० मध्ये मंजूर झाले असून त्यांची अंमलबजावणी प्राथमिक स्तरावर सुरु आहे. पूर्व तयारीच्या या टप्प्यामध्ये गावपातळीवरील पाणलोट समित्या, पाणलोट विकास संघ, स्वयंसहाय्य गट, बचत गट, प्रवेश कामे, प्रकल्प कार्यान्वयन अभिकरण, व शासकीय अधिकारी यांचे सक्षमीकरण करावयाचे आहे. हे लक्षात घेता अहवालात नमूद केल्यानुसार महिलांना पाणलोट विषयक कामांच्या निवड प्रक्रीयेमध्ये व नियोजनामध्ये मोठ्या प्रमाणावर सहभागी करून घेतल्यास या अहवालातील उणीवा दूर होऊन पाणलोटोंचा विकास अधिक चांगल्या प्रकारे करण्याची संधी आहे.

४. एकात्मिक पाणलोट विकास व्यवस्थापन कार्यक्रमातील प्रशिक्षणाची जबाबदारी शिखर संस्था म्हणून "यशदा" पुणे कडे सोपविली आहे. सबब या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करताना या अहवालाच्या निष्कर्षानुसार नियोजन व प्रशिक्षणामध्ये महिलांचा सहभाग वाढत्याप्रमाणामध्ये राहील याकडे कटाक्षाने लक्ष पुरविण्यात यावे.

५. सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१००६१७१४२२४८००१ असा आहे.

महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार नावाने.

(मि.का.फडके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

सर्व विभागीय आयुक्त,

महासंचालक, यशदा, पुणे,

आयुक्त (कृषि),

मुख्य कार्यकारी अधिकारी वसुंधरा पाणलोट विकास यंत्रणा,

सर्व जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष जिल्हा पाणलोट विकास युनिट,

सर्वमुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, तथा अध्यक्ष, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा संचालक, वनामती,

संचालक, सामाजिक वनीकरण, पुणे,

संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, पुणे,

मुख्य अभियंता लघु पाटबंधारे (स्था.स्त.) पुणे,

सर्व प्रकल्प संचालक जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा,

सर्व सहसंचालक (कृषि /सामाजिक वनीकरण),

सर्व अधीक्षक अभियंता लघु पाटबंधारे (स्था.स्त.),

Copy for information to,
Secretary,
Ministry of Rural Development,
Department of Land Resources,
New Delhi.

प्रत माहितीकरीता अग्रेषित,

सचिव (जलसंधारण) यांचे स्वीय सहाय्यक

सहसचिव (जलसंधारण) यांचे स्वीय सहाय्यक

कार्यासन अधिकारी जल-७, ८, ११ व १२ ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग

निवडनस्ती जल-२०